

SAYI :86171061-101.07.04-E.5830

BAŞVURU NO : 2017/13119

KARAR TARİHİ : 03/04/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :
BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :
BAŞVURUYA KONU İDARE : İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Dekanlığı
BAŞVURUNUN KONUSU : Müfredat değişikliği sonrası yaşandığı iddia edilen mağduriyetler hakkındadır.
BAŞVURU TARİHİ : 1.11.2017

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza başvuruda bulunan ... ve benzer 25 başvuruda, başvuranlar; İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin çeşitli bölümlerinde okuyan öğrencileri olduklarını 2017 yılında alınan bir senato kararıyla İstanbul Üniversitesi'nin Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi'ne devredildiklerini, Senato Kararında yapılan müfredat dönüşümünün mezun olmaları aleyhine çok çeşitli sıkıntılar doğurduğunu, zira senato kararı ile mezun olma kredi koşulunun 164 olarak belirlendiğini, ancak bu karar alınmadan önce pek çok kişinin zorunlu dersleri vermek kaydıyla 164 krediyi tamamlamadan mezun edildiklerini, alınan karardan sonra yapılan müfredat dönüşümü ile muaf tutulan dersler yerine çeşitli zorunlu dersler getirildiğini, bunun pek çok kişi bakımından üstten de ders alamamış olmaları nedeniyle dönem uzamasına neden olduğunu, müfredat dönüşümü geçiş sürecinde bir çok kişinin mezun olduğunu ancak kendilerinin mezun olamadıklarını ifade ederek, müfredat değişikliğinden sonra getirilen zorunlu derslerin iptal edilmesini ve bu sebeple dönem uzatarak mezun olamayan kişilerin mağduriyetlerinin giderilmesini, bu kapsamda söz konusu senato kararının gözden geçirilerek mağduriyetlerin ortadan kaldırılmasını talep etmektedirler.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuzun bilgi ve belge talebine istinaden, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının konuya ilişkin olarak Kurumumuza göndermiş olduğu 18/12/2017 tarih 309166 sayılı yazısı ve eklerinden özetle;

2.1. Üniversitenin Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesine aktarılan İktisat Fakültesi Maliye Uzaktan Öğretim Programı öğrencisi ve buna benzer başvurulara ilişkin yapılan iş ve işlemlerle ilgili Üniversite Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Dekanlığına görüş sorulduğunu, alınan cevabi yazının Rektörlüklerince incelenerek yapılan açıklamaların Rektörlüklerinin uygun görüşleriyle gönderildiği belirtilerek,

2.2. Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi(AUZEF) Dekanlığı; 2009 yılından itibaren uzaktan eğitim, 2011 yılından itibaren de açık öğretim kapsamında öğrenci kabul eden fakültelerinde 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren geçerli olacak geniş bir müfredat dönüşümünün hayata geçirildiği, bu kapsamda tüm programlarda ders sayılarının belli oranda azaltıldığı ve seçimlik ders statülerinin kaldırılarak tüm derslerin zorunlu hale getirildiği, **ders sayılarının belli oranda azaltılmasının** dört yıllık programlarda okuyan öğrenciler başta olmak üzere tüm öğrenciler açısından büyük bir fayda sağlayacağı, özellikle vize, final ve bütünleme sınavlarının ders sayılarının fazlalığı nedeniyle merkezi sınav esasına göre ikişer haftada yapılırken, müfredat değişikliği ile birlikte birer haftada yapılır hale geldiği, sınav gün sayısının yarıya düşürüldüğü, bu dönüşümün öğrencilerin mental ve fiziki yorgunluk ve yoğunluğunu almak açısından faydalı olacağı, **ayrıca daha az sayıda dersle muhatap olacak öğrencilerin** öğrenimlerine ara vermeden ya da kayıt dondurma gereği hissetmeden dikkati, motivasyon ve genel başarı düzeyini artırmanın da hedeflendiği, bu dönüşümün asıl gerekçesinin ise **akademik yeterlik ve yetkinliklerin kazandırılması** olduğu, müfredat dönüşümü yapılmadan önce dünyadaki pek çok saygın açık ve uzaktan öğretim uygulayan üniversitede ya da fakültenin müfredat uygulamalarının incelendiği, öğrenimlerine devam edenlere fazla sayıda ders yükletilmesinden ziyade az sayıda ama öğrenme kabiliyeti artırılmış yöntemlerle nitelik ve yetkinlik kazandırılmaya çalışıldığı görüldüğü, bu müfredatlar yapılandırırken hangi derslerden muafiyet uygulaması yapılacağına, hangilerinin muhafaza edilmesi gerektiğine tamamen bilimsel bakış açısıyla program yeterlik ve kazanımları göz önünde tutularak Program Bilim Kurulu Heyetinin incelemeleri sonucunda karar verildiği, bu müfredat uygulaması ile açık ve uzaktan eğitimin ruhuna uygun şekilde görsel ve öğrenme kabiliyeti artırılmış ders materyallerinin ön plana çıkarıldığı,

2.3. Müfredat değişikliği nedeniyle kaldırılan dersler olduğu ancak öğrencilerin muaf edildiği bu derslerin yerine yeni bir ders eklenmesi durumunun söz konusu olmadığı, ders sayılarının belli oranda azaltılması nedeniyle seçimlik ders statülerinin kaldırılarak zorunlu ders haline getirildiği,

2.4. 2013 yılı öncesi girişli olanların mezuniyetinin kredi miktarı üzerinden hesaplandığı, örneğin Maliye programının mezuniyet kredi miktarının 164 olup, bunun değiştirilmediği, 2013 ve sonrası için mezuniyetlerin AKTS(Avrupa Kredi Transfer Sistemi) üzerinden hesaplandığı lisans programlarında mezuniyet AKTS miktarının 240 olduğu, müfredat dışından herhangi bir ders eklenmemesi ve genel olarak ders sayılarının düşürülmesi nedeniyle öğrencinin okul uzatma gibi bir durumunun söz konusu olmadığı, müfredat değişikliğine gidilmeseydi de, örneğin Maliye Programı için yine 164 kredilik ders alınmak zorunda olunacağı,

2.5. İntibaklar nedeniyle kaldırılmış dersleri almış ve başarılı olmuş öğrencilerin almış oldukları harf notunun transkriptte aynen muhafaza edileceği, kaldırılmış dersleri almamış olanların veya alıp

başarısız olanların ilgili derslerden muaf(MF) edileceğine ilgili Senato Kararında yer verildiği, kaldırılan bir dersin öğrenciye tekrar verilmesinin söz konusu olmaması nedeniyle öğrenci menfaatine olumsuz yansıyan bir durum olmadığı,

2.6. Müfredat değişikliği öncesi öğrencilerin mezuniyet için **müfredattaki tüm zorunlu dersleri alarak başarılı olmaları ve mezuniyet kredisi göz önünde bulundurularak** yeterli sayıda seçmeli dersi alarak başarılı olmaları gerektiği, yine müfredat değişikliği sonrasında da öğrencinin mezun olabilmesi için müfredattaki tüm dersleri alarak başarılı olmalarının gerektiği, dolayısıyla karar sonrası öğrenciler arasında eşitlik bakımından bir fark oluşmadığı,

2.7. Müfredat değişikliği ile programların daha kaliteli hale getirildiği, **mezuniyet AKTS/kredi miktarlarında değişiklik olmadığından öğrencilere ilave bir yük getirilmediği**, hatta sınavların uygulanması, ders sayılarının azaltılması, derslerin seçimlik statülerinin kaldırılması, ders seçimlerinde kolaylık sağlanması vb. şekillerde öğrencilere avantaj sağlandığı,

2.8. Konunun daha iyi anlaşılması için aynı programdan 2016-2017 eğitim öğretim yılı bahar dönemi sonu itibarıyla mezun olan örnek öğrenci transkriptlerinin ve başvurularından biri olan öğrencinin transkriptinin incelenmesi için Kurumumuza gönderildiği,

2.9. Transkriptlerde MF derslerinin bulunma sebebinin ise; tüm dönemlerini tamamlayarak alması gereken dersleri almış ve başarılı olmuş ancak muaf edilen dersler nedeniyle kredisi eksik kalan öğrencilerin mağdur etmemek olduğu,

İfadelerine yer verildiği görülmektedir.

3. Kurumumuzun ek bilgi ve belge talebine istinaden İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının Kurumumuza göndermiş olduğu 02/03/2018 tarih 88596 sayılı ek bilgi ve belge yazısı ve eklerinden özetle;

3.1. 2012-2013 eğitim öğretim yılı ve önceki yıllarda Üniversiteye kayıt olan öğrencilerin ANO ve AGNO(Ağırlıklı Genel Not Ortalaması) hesaplamalarının kredi yükü üzerinden hesaplandığı 10/07/2013 tarih 28703 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “İstanbul Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’in 12 nci maddesinin ‘Kazanılmış Haklar’ başlıklı Geçici Madde 2’nin (2).bendinde belirtildiği ve bunun:

“*Kazanılmış haklar GEÇİCİ MADDE 2 (Ek madde: RG 10/7/2013-28703, md.12)*

(1) *2013-2014 Eğitim ve Öğretim Yılından itibaren kayıt olan öğrenciler için bütün hesaplamalar AKTS kredisi üzerinden yapılır.*

(2) *2012-2013 Eğitim ve Öğretim Yılı ve öncesinde kayıt olan öğrencilerin ANO ve AGNO hesaplaması kredi yükü üzerinden yapılır.*

(3) *2011-2012 Eğitim ve Öğretim Yılından önce Üniversiteye kayıt olan öğrenciler için; AGNO’su yeterli düzeyde olan ve ilgili birim tarafından belirlenen tüm çalışmaların tamamlanmış olması halinde bu Yönetmeliğin 31 ve 32 nci maddelerinde belirtilen mezuniyet için gerekli AKTS kredileri aranmaz.*

(4) *(Ek fıkra.RG-26/11/2013-28833, md.6) Bu yönetmeliğin 23 üncü maddesinin yedinci fıkrası, 2014-2015 eğitim-öğretim yılından itibaren kayıt yaptıran öğrencilere uygulanır.”* şeklinde olduğu,

3.2. Transkript üzerinde geçerli nota sahip (kredisi sayılan: AA, BA, DD, M (muaf) vs.) hiçbir dersin ilgili öğrencinin transkriptine müfredat değişikliği ile MF olarak yansıtılmadığı, dolayısıyla bu durumdaki öğrenciye ders eklenmesinin söz konusu olmadığı,

3.3. Ancak öğrencilerin, müfredat dönüşümü nedeniyle kaldırılan herhangi bir dersten daha önceden alıp başarısız olmuşsa (FF) veya dersi hiç almamışsa transkriptine MF olarak işlendiği, mezuniyet için yeterli kredi/AKTS'ye sahip olmayan öğrenciler, başarısız dersleriyle birlikte mezuniyet kredisini tamamlayacak kadar yeni dersleri almak durumunda oldukları,

3.4. Öğrencilerin muaf olan derslerinin yerine yeni ders eklenmesinin söz konusu olmadığı, mezuniyete üç ders sınavına; mezuniyeti için en fazla üç dersi başarısız olan (dönemi fark etmeksizin) tüm öğrencilerin girebildiği, öğrencinin mezuniyeti için kredi/AKTS eksiği yoksa yeni ders eklenerek döneminin uzaması, veya yeterli ortalamaya sahipse üstten ders seçmemesi gibi durumların söz konusu olmadığı,

3.5. İlgili programdan 2012 ve öncesi girişli olup 164 krediyi tutturmadan mezun olan öğrencinin bulunduğu iddiasının incelendiği, Maliye (uzaktan öğretim) programından 2010 girişli olup mezun olan 14 öğrenciden 2'sinin 2 MF dersi ile 2011 girişli olup mezun olan 16 öğrenciden 1'inin 1 MF dersi ile, 2012 girişli olup mezun olan 12 öğrenciden 2'sinden 1'inin 2 MF dersi diğeri 3 MF dersi ile birlikte mezun oldukları, toplam 42 öğrenciden sadece 5'i MF dersi ile birlikte; kalan 37 öğrenci ise MF değeri transkriptinde hiçbir şekilde yer almadan mezun oldukları, transkriptinde MF yer alarak mezun olan öğrencilerin, tüm dönemlerini başarıyla tamamlamış ve transkriptinde FF dersi kalmayan öğrenciler oldukları, bu durumda bulunan öğrencilere dönemlerini uzatmamak adına lehlerine karar verilerek hareket edildiği, örneğin başvuranlar arasında olan E. Ç.'nin de dönemlik kredileri dolmuş ve transkriptinde FF dersleri hiç kalmamış olsa idi yukarıda belirtilen öğrenciler gibi 10/08/2017 tarih ve 12/1 sayılı Yönetim Kurulu kararı gereği MF ile mezun olabileceği,

3.6. Fakültelerinden mezun olan öğrencilerin transkriptlerinin kişisel bilgi ve belge niteliğinde olduğundan ek olarak gönderilemeyeceği,

3.7. Öğrencilerinin akademik yeterlilik ve yetkinliklerini kazanmadan ve mezuniyeti için yeterli kredi/AKTS'yi sağlamak için gerekli dersleri almadan mezun olabilmesi yönünde Senato kararı alınmasının mümkün bulunmadığı,

İfadelerine yer verildiği görülmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. T. C. Anayasasının;

4.1. “Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10 uncu maddesinde, ‘Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. ... Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.’

4.2. “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42 nci maddesine göre “Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz...”

4.3. “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”

5. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin;

5.1. 21 nci maddesinde, herkesin ülkesinin kamu hizmetlerinden eşit olarak yararlanma hakkının olduğu, düzenlenmiştir.

5.2. 26 ncı maddesinde, herkesin eğitim hakkına sahip olduğu, ... eğitimin insan kişiliğini tam geliştirmeye ve insan haklarıyla temel özgürlüklere saygıyı güçlendirmeye yönelik olduğu düzenlenmiştir.

6. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.” hükümleri düzenlenmiştir.

7. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun “Senato” başlıklı 14 üncü maddesinde; “b.

Görevleri: Senato, üniversitenin akademik organı olup aşağıdaki görevleri yapar:

- (1) Üniversitenin eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak,*
- (2) Üniversitenin bütününe ilgilendiren kanun ve yönetmelik taslaklarını hazırlamak veya görüş bildirmek,*
- (3) Rektörün onayından sonra Resmi Gazete' de yayınlanarak yürürlüğe girecek olan üniversite veya üniversitenin birimleri ile ilgili yönetmelikleri hazırlamak,*
- (4) Üniversitenin yıllık eğitim - öğretim programını ve takvimini inceleyerek karara bağlamak,*
- (5) Bir sınava bağlı olmayan fahri akademik unvanlar vermek ve fakülte kurullarının bu konudaki önerilerini karara bağlamak,*
- (6) Fakülte kurulları ile rektörlüğe bağlı enstitü ve yüksekokul kurullarının kararlarına yapılacak itirazları inceleyerek karara bağlamak, (7) Üniversite yönetim kuruluna üye seçmek,*
- (8) Bu kanunla kendisine verilen diğer görevleri yapmaktır.”*

8. 21/09/2010 tarihli ve 27706 sayılı İstanbul Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nin;

8.1. “Amaç” başlıklı 1 inci maddesinde; “Bu Yönetmeliğin amacı; İstanbul Üniversitesine bağlı birimlerde ön lisans ve lisans eğitim ve öğretimi ile bu süreçte uygulanacak ölçme ve değerlendirme esaslarını düzenlemektir.”

8.2. “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde; *“Bu Yönetmelik; İstanbul Üniversitesine öğrenci kabulü, ön lisans ve lisans eğitim ve öğretim programlarının düzenlenmesi, ölçme ve değerlendirme, diploma ve ayrılma işlemlerine ilişkin hükümleri kapsar.”*

8.3. “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde; *“b) AKTS: Öğrencilerin yurt içinde ve yurt dışında aldıkları ve başarılı oldukları ders kredilerinin ve notlarının bir yükseköğretim kurumundan diğerine transfer edilmelerini sağlayan Avrupa kredi transfer sistemini...ifade eder.”*

8.4. “Müfredat, öğretim planları” başlıklı 15 inci maddesinde; *“Müfredat; diploma programına ait genel hükümler, dönemlere ait dersler listesi, her bir dersin izlenceleri, eğitim öğretim şart ve imkanları ile öğretim elemanı listesinden oluşur. ...*

(2) Müfredat, Senato tarafından uygun görülen forma göre birimler tarafından düzenlenir. İlgili birim kurullarının önerisi ve Senato onayı ile kabul edilir.

(5) (Değişik: RG-26/11/2013-28833) Bir yarıyıl/yılda alınabilecek asgari kredi miktarları birim kurulu tarafından belirlenir.

(6) Öğretim planı; açılan diploma programlarının Senato tarafından onaylı müfredatlarda yer alan ilgili yarıyıl/yıl esasına göre açılacak dersleri, görevlendirilen öğretim elemanlarını, yarıyıl/yılda alınabilecek asgari ve toplam kredi miktarlarını, derslerin önkoşul ve bağlantı koşullarını ve kontenjanları içerir.”

8.5. “Dersler ve ders kredilerinin hesaplanması” başlıklı 16 ncı maddesinde; *“(10) (Değişik:RG-10/7/2013-28703) Bir dersin toplam kredisi, o dersin haftalık teorik ders saati ile varsa uygulama ve laboratuvar saatlerinin yarısının toplamından oluşur. Yıllık derslerde bir dersin toplam kredisi bu kuralın iki katı olarak hesaplanır.”*

(11) Bir dersin AKTS kredisi, öğrencilerin o derse ilişkin olarak belirlenmiş olan öğrenme kazanımları için gerekli çalışma yükünü ifade eder.”

8.6. “Başarısızlık durumu” başlıklı 23 üncü maddenin yedinci fıkrası; *“(Ek:RG-26/11/2013-28833) (Değişik:RG-21/2/2014-28920) Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi öğrencilerinden; birinci yarıyılın tüm derslerinden başarılı olamayanlar beşinci ve yedinci yarıyıllardan; ikinci yarıyılın tüm derslerinden başarılı olamayanlar altıncı ve sekizinci yarıyıllardan; üçüncü yarıyılın tüm derslerinden başarılı olamayanlar yedinci yarıyıldan; dördüncü yarıyılın tüm derslerinden başarılı olamayanlar ise sekizinci yarıyıldan ders alamaz.”*

8.7. “Diploma” başlıklı 31 inci maddesinde; *“(1) İlgili birimin öğretim planında yer alan derslerin tümünden başarılı olmuş, mezuniyet için gerekli; dört yıllık lisans programları için en az 240, beş yıllık lisans ve yüksek lisans derecesini birlikte veren programlar için en az 300, altı yıllık lisans ve yüksek lisans derecesini birlikte veren programlar için ise en az 360 AKTS krediyi tamamlamış, AGNO’su en az 2.00 düzeyinde olan ve ilgili birim tarafından belirlenen diğer tüm çalışmaları tamamlamış öğrenci, koşullu başarılı dersleri var olsa dahi öğrenimini bitirmiş sayılır ve ilgili birim yönetim kurulu tarafından mezuniyeti onaylanarak kendisine ilgili programın diploması verilir.”*

8.8. “Kazanılmış haklar” başlıklı Geçici 2 nci maddesinde;

“(1) (Mülga:RG-26/7/2015-29426)

(2) (Mülga:RG-26/7/2015-29426)

(3) 2011-2012 Eğitim ve Öğretim Yılından önce Üniversiteye kayıt olan öğrenciler için;

AGNO’su yeterli düzeyde olan ve ilgili birim tarafından belirlenen tüm çalışmaların tamamlanmış

olması halinde bu Yönetmeliğin 31 ve 32 nci maddelerinde belirtilen mezuniyet için gerekli AKTS kredileri aranmaz.

(4) (Ek: RG-26/11/2013-28833) Bu Yönetmeliğin 23 üncü maddesinin yedinci fıkrası, 2014-2015 Eğitim ve Öğretim Yılından itibaren kayıt yaptıran öğrencilere uygulanır.”

9. 23/09/2016 tarihli 29836 Resmi Gazete sayılı İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin;

9.1. “Amaç” başlıklı 1 inci maddesinde; “*Bu Yönetmeliğin amacı, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesinde yürütülen eğitim öğretim faaliyetlerine ve sınavlara ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.*”

9.2. “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde; “*Bu Yönetmelik, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesinde yürütülen programların eğitim öğretim faaliyetlerini ve sınavlarına ilişkin usul ve esasları kapsar.*”

9.3. “Dersler” başlıklı 13 üncü maddesinde; “*(4) Programlarda yer alan dersler, derslerin kredileri ve varsa ön koşulları ile yarıyıllara/yıllara dağılımları, Fakülte Kurulunun önerisi üzerine Senatonun onayı ile değiştirilebilir.*”

9.4. “Mezuniyet ve diploma” başlıklı 27 nci maddesinde; “*(2) Kayıtlı olduğu lisans programında en az 240 AKTS kredilik ders alıp tüm dersleri başarıyla tamamlayan, FF notu olmayan, AGNO'su en az 2,00 olan ve diğer yükümlülükleri yerine getiren öğrenciye, kayıtlı olduğu programın lisans diploması verilir.*”

9.5. “Hüküm bulunmayan haller” başlıklı 31 inci maddesinde; “*(1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hâllerde, 21/9/2010 tarihli ve 27706 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İstanbul Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.*”

10. Yükseköğretim Genel Kurulu'nun 01/02/2013 tarihli toplantısında belirlenen Yükseköğretim Kurumlarında Uzaktan Öğretime İlişkin Usul ve Esaslar'ın; “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde; “*f) Uzaktan öğretim: Yükseköğretim kurumlarında öğretim faaliyetlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı olarak planlandığı ve yürütüldüğü, öğrenci ile öğretim elemanı ve öğrencilerin kendi aralarında karşılıklı etkileşimine dayalı olarak derslerin bizzat öğretim elemanı tarafından aynı mekânda bulunma zorunluluğu olmaksızın eşzamanlı biçimde verildiği öğretimi, ...ifade eder.*”

hükümlerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER'İN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

11. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirilerek hazırlanan “Tavsiye Kararı Önerisi” Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

12. 1 no'lu paragrafta açıklandığı üzere, başvurular; İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin çeşitli bölümlerinde okuyan öğrenciler olduklarını, 2017 yılında alınan bir Senato Kararıyla İstanbul Üniversitesi'nin Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi'ne devredildiklerini, senato kararında yapılan müfredat dönüşümünün mezun olmalarını geciktiren çok çeşitli sıkıntılar doğurduğunu, kendileriyle aynı dönem girişli olan öğrencilerin bir kısmına kendilerine şart koşulan kredi koşulunu sağlamaksızın mezun edildiklerini, ancak kendilerinin kredi koşulunu sağlamadıkları gerekçesiyle mezun edilmedikleri gibi müfredata yeni eklenen dersleri almak zorunda bırakıldıklarını ve bir türlü mezun edilmedikleri iddiasıyla, en kısa sürede kendilerinin de mezun edilerek mağduriyetlerinin giderilmesini talep etmektedirler.

13. Müfredat değişikliği ile ilgili olarak, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Dekanlığı; 2017-2018 eğitim öğretim döneminden itibaren geçerli olacak geniş bir müfredat dönüşümüne gittiğini, bu kapsamda tüm programlardaki ders sayılarının belli oranda azaltıldığını, seçimlik ders statülerini kaldırarak tüm derslerin zorunlu hale getirildiğini, yapılan tüm düzenlemelerin öğrencilerin menfaatine olup, daha az sayıda dersle muhatap olacak öğrencilerin bu sayede mental ve fiziksel yoğunluk ve yorgunluk yaşamayacağını; müfredat dönüşümüyle akademik yeterlik ve yetkinliğin artırılmasının hedeflendiğini, müfredat değişikliği nedeniyle öğrencilerin fazladan bir yük altına girmeyeceğini zira intibaklar nedeniyle kaldırılmış dersleri almış ve başarılı olmuş oldukları harf notunun transkriptte aynen muhafaza edildiğini ancak kaldırılmış dersleri hiç almamış ya da alıp başarısız olmuş öğrencilerin ilgili derslerden muaf kabul edileceğine ilişkin Senato Kararının bulunduğunu, kaldırılan bir dersin öğrenciye yeniden verilmesi söz konusu olamayacağından öğrencinin menfaatine olumsuz yansıyan bir durumun olmayacağını ifade etmektedir.

14. Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Dekanlığı'nın 2009 yılından itibaren uzaktan eğitim, 2011 yılından itibaren de açık öğretim kapsamında öğrenci kabul ettiği görülmektedir. İstanbul Üniversitesi Senatosu'nun 13/07/2017 tarihli kararında, 2017-2018 eğitim öğretim yılı müfredat güncelleme ve değişikliği kararı aldığı görülmektedir. İstanbul Üniversitesi AUZEF Dekanlığı'nın 10/08/2017 tarihli Yönetim Kurulu Kararında; intibak nedeniyle kaldırılmış dersleri almış ve başarılı olmuş öğrencilerin almış oldukları notların transkriptlerinde aynen muhafaza edileceği, intibak edilerek değiştirilen dersleri daha önceden almış ancak başarısız olmuş öğrencilerin revize edilmiş haliyle tekrar alacağı, intibak karşılığı olmadan programdan kaldırılan dersleri öğrencinin dersi hiç almamış olması durumunda toplu müfredat değişikliği ve muafiyet nedeniyle transkriptinde **müfredat değişikliğinden kaynaklı muaf anlamına gelecek olan MF** olarak yer alacağı, intibak karşılığı olmadan programdan kaldırılan dersleri daha önceden almış ancak başarısız olmuş öğrencilerin transkriptinde ilgili derslerin MF olarak yer alacağı, mezuniyet aşamasına gelen öğrencilerin transkriptinin komisyon tarafından incelenerek önlisans programlarında 120 AKTS, **lisans programlarında 240 AKTS'ye indirgenecek şekilde MF derslerin kaldırılacağı**, hususlarına yer verildiği görülmektedir.

15. İdare her ne kadar müfredat değişikliği sonrası kaldırılan dersler nedeniyle o dersi daha önce alarak başarısız olan öğrencinin menfaatini zedeleyen bir husus olmadığını ifade etmiş olsa da; öğrencinin kalmış olduğu dersten mezuniyet aşamasına geldiğinde tek ders ya da üç ders sınav hakkı varken, yeni durumda müfredat değişikliği ile öğrencinin kaldığı dersten muaf(MF) olarak görünmesi ve hiç almamışçasına o dersten tek ders ya da üç ders sınavına giremiyor olması sonucunu

doğuracaktır. Zira tek ders ya da üç ders sınavına girmek için şartlardan birisi de daha önce o dersi alarak başarısız olmaktır ve müfredat değişikliği ile almış ancak o dersten başarısız olmuş olan öğrenci söz konusu bu sınavlara katılamayacak ve açıkça menfaati zedelenmiş olacaktır. Kaldı ki öğrencinin bir dönemde sınırlı bir krediye kadar ders seçebiliyor oluşu da göz önüne alındığında kişi müfredattan kaldırılan bir dersi alarak o dersten her ne kadar kalmış olsa da o dersi hiç almamış ve ders alma kredisini o derste kullanmamışçasına muamele edilmesi, öğrencilerin mağduriyet yaşayabileceği hususları müfredat değişikliğinden önce saptayarak gerekli önemlerin alınmadığını gösterdiği gibi; yüzeysel düzenlemelerle herkesin haklarını koruyucu önlemlerin alınmadığını da göstermektedir.

16. Başvuranlardan biri olan Maliye Bölümü öğrencisi E.Ç.’nin transkriptinin incelenmesinden görüleceği üzere, müfredat değişikliği sonrası Üniversitenin, 2010 girişli öğrencilerine dahi yeni ders yükümlülükleri getirerek dersleri almak durumunda bıraktığı açıkça görülmektedir. Diğer taraftan, Kurumumuza örnek olarak sunulan 2012 yılında Maliye Bölümüne girip 01/07/2017 tarihinde mezun olan bir öğrencinin transkriptinin incelenmesinden; müfredat değişikliği ile transkripte MF olarak işlenen derslerin toplam kredi hesabında dikkate alınarak, krediye eklendiği görülmektedir. Ancak E.Ç.’nin transkriptinde MF olarak yer alan hiçbir dersin kredi hesabında dikkate alınmadığı, kredi toplamına eklenmediği görülmektedir. Toplam kredi hesabında bazı öğrencilerde dikkate alınırken bazı öğrencilerde dikkate alınmayan bu MF dersler nedeniyle öğrencilerin “... yılı öncesi girişli oldukları ve ancak yeterli krediyi (Maliye Bölümü için 164 kredi) tutturduktan sonra mezun olabilecekleri” gerekçesiyle yeni dersler almak durumunda bırakıldıkları anlaşılmıştır. Yine, 02/03/2018 tarihli 88596 sayılı cevabi yazıda İdarenin Kurumumuza sunduğu Üniversiteye 20/9/2010 girişli olup 09/01/2018 tarihli Maliye Bölümü mezunu Ş.V.’nin transkriptinden de anlaşılacağı üzere, Ş.V.’nin, başvuran E.Ç.’nin almak zorunda bırakıldığı dersleri almadan(Örneğin, Anayasa Hukuku) ve transkriptinde toplam kredi 160 olarak görülmesine rağmen transkriptinde MF olarak yer alan 2 dersin kredilerinin de toplam krediye eklenerek 164 krediye ulaştırılarak mezun edildiği anlaşılmaktadır..

17. Diğer taraftan, Her ne kadar 3.1. nolu pragrafta İdarenin 2012-2013 yılı ve öncesinde kayıt yaptıranların kredi yükü üzerinden değerlendirildiğini, bunun yasal dayanağının İstanbul Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin “Kazanılmış Haklar” başlıklı Geçici 2 inci maddesinin (2) nolu bendi olduğunu ifade etse de; işlemin dayanağı olarak gösterilen bu mevzuat hükmü 2015 yılında yürürlükten kaldırılan mülga bir hükümdür(RG-26/7/2015-29426). İdarenin mülga olmuş hükümleri gerekçe göstererek işlem yapması öğrencilerin daha pek çok yanlış işlemle karşı karşıya olabileceği noktasında şüphe uyandırmaktadır.

18. 2.4 numaralı paragrafta, İdarenin açıkça 2013 yılı girişli olanların mezuniyetinin kredi miktarı üzerinden hesaplandığını ifade etmesi ve bunun örneğin Maliye bölümü için 164 kredi olduğu iki yönüyle de hatalıdır. Şöyle ki; 2013 yılı öncesi girişli olanların kredi üzerinden mezun edileceğine ilişkin ilgili Yönetmelik hükmü mülga bir hükümdür ve bu hüküm mülga olmamış olsaydı dahi Kurumumuza gönderilen transkriptlerden 2013 yılı öncesinde aynı bölüme aynı şartlarda kayıtlı olup bazı öğrencilerin kredi hesaplamalarına MF derslerin kredilerinin eklenerek 164 ve üzerine çıkarılmış olması, başvuran E.Ç. gibi bazı öğrencilere ise MF derslerin kredilerinin eklenmeyerek 164 kredinin altında kalmalarına neden olunması durumunun söz konusu olması öğrenciler arasında eşitliksizliğe neden olduğunu göstermektedir. Bu yönleriyle 2013 yılı ve öncesi girişli öğrencilerin hem kredi üzerinden mezun edilmesi işlemi, hem de öğrencilerin mezun edilmesinde farklı uygulamalara gidilmesi hukuki dayanağı olmayan ve eşitliğe aykırı bir işlemdir.

19. 2.9. numaralı paragrafta yer verildiği üzere, İdare her ne kadar; tüm dönemlerini tamamlayarak alması gereken tüm dersleri almış ve başarılı olmuş ancak muaf tutulan dersler nedeniyle kredisi eksik kalan öğrencileri mağdur etmemek için öğrenciler arasında farklı uygulamalara gitmiş olduğunu ifade etmiş olsa da; zorunlu olduğunu iddia ettiği kredi barajını tutturmadan bazı öğrencileri mezun etmesi, uluslararası sözleşmelerde ve Anayasamızda yer bulan ‘kanun önünde eşitlik’ ilkesine aykırıdır. Öğrenciler arasında bilerek ya da bilmeyerek yapılan bu uygulama farklılığı hukuka aykırı olduğu gibi hakkaniyete de aykırılık teşkil eder.

20. **Anayasa Mahkemesinin 17/04/2008 tarih E:2005/5 ve K: 2008/93 sayılı kararında;** “Bilindiği üzere, Anayasanın 2 nci maddesinde Devletin temel nitelikleri arasında hukuk devleti ilkesine yer verilmiş olup, hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "**belirlilik**"tir. Bu ilkeye göre, **hukuki düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması**, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup **birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir**. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, **normların öngörülebilir olmasını**, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.” denilmiştir.

21. Ayrıca, Ülkemiz, Anayasada ifade bulduğu üzere, sosyal devlet ilkesini benimsemiştir. Sosyal devlet olma vatandaşlara bazı sosyal haklar tanıyarak bu haklardan yararlanmada eşit bir konuma sahip olmayı garanti eder. **Kuşkusuz anlaşılması gereken eşitlik, özdeş konumda olanların aynı haklara tabi olması olarak ifade edilebilen nisbi eşitlik olmalıdır**. Yine Anayasamızda ve kabul ettiğimiz uluslararası sözleşmelerde yer bulan ‘**eğitim hakkı**’ fırsatlarda **yaratılacak eşitlikle anlamlı olacaktır**.

22. **Kurumumuzca yapılan değerlendirilme neticesinde;** İdarenin müfredat değişikliği sonrası bazı öğrencilerin mağduriyetini gidermek adına yaptığını iddia ettiği mezun olmayı kolaylaştırıcı işlemlerin öğrenciler arasında eşitliksiz bir durum yarattığı, mülga olmuş bazı Yönetmelik hükümlerine dayanarak işlem yapıldığı, bazı öğrencilerin MF(muaf) dersleri kredi olarak transkriptine işlenirken bazı öğrencilerin transkriptine işlenmeyerek ve kendilerine müfredat değişikliği sonrası yeni dersler eklenerek çok çeşitli mağduriyetlere neden olmasının hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

23. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “İyi Yönetim İlkeleri” başlıklı 6 ncı maddesinde de yer verilmiş olup; söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; şikâyet başvurusu kapsamında ilgili İdareden istenilen bilgi ve belgelerin süresi içinde fakat ayrıntılı açıklamalara yer vermeden ve tam olarak gerekçelendirilmeden Kurumumuza gönderildiği, bu anlamda “**makul sürede karar verme**” “**kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi**” ilkesine uygun hareket edilerek cevap verilirken, “**kararların gerekçeli olması**” ilkesine tam olarak uyulmadığı, diğer taraftan bilgi ve belge isteme yazımızla talep ettiğimiz belli bir dönemde mezun edilmiş tüm öğrencilerin transkriptlerinin kişisel

bilgi ve belge niteliğinde olduğunun söylenerek Kurumumuza gönderilmemesi “**kanunlara uygunluk**”, yine öğrenciler arasında muaf tutulan dersler ve kredi hesaplamalarında farklı uygulamalara gidilerek “**eşitlik**” ilkelerine **uyulmadığı** anlaşılmış olup, idarenin bundan böyle bu ilkelere de uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

24. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup İstanbul İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçelerle BAŞVURULARIN KABULÜNE,

- 1) İdarenin mezun olmayı kolaylaştırıcı işlemleri ve eylemleri eşitlikçi bir yaklaşımla tüm öğrencilere sirayet ettirerek müfredat değişikliği sonrası her bölüm bazında en düşük krediden mezun ettiği öğrencinin kredisini baz alarak diğer öğrencileri de mezun etmek için gereken önlemleri alması,
- 2) İdarenin müfredat değişikliği sürecini iyi yönetememesi sebebiyle uygulamada ortaya çıkan tüm sorunları öğrenci lehine yorumlayarak mevcut ve bundan sonra oluşabilecek tüm mağduriyetleri gidermesi, hususlarında **İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü’ne,**

Ayrıca konuya ilişkin gerekli inceleme, araştırma ve denetimin yapılması için **Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı’na, TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kanunun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı’nca bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın BAŞVURANLARA, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ’NE ve YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI’NA tebliğine Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi